

ÖĞRENCİ

ADI: .....
SOYADI: .....
SINIFI: ..... NO: .....

.....LİSESİ
2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI
KİMYA DERSİ 10. SINIFLAR
1. DÖNEM 1. YAZILI ÖRNEK SORULARI

CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi 40 dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

10.1.1.1. Kimyanın temel kanunlarını açıkla.

a. Kütlenin korunumu, sabit oranlar ve katlı oranlar kanunları ile ilgili hesaplamalar yapılır.

1. Antoine Lavoisier, Joseph Proust ve John Dalton'ın buldukları kanunlar kimyanın temelini oluşturur. Bu kanunlara kimyanın temel kanunları denir.

Verilen bilim insanlarının yaptığı çalışmalarla buldukları kimya kanunlarını sırası ile yazınız. (9 puan)

Antoine Lavoisier-Kütlenin Korunumu Kanunu (3 puan)

Joseph Proust-Sabit Oranlar Kanunu (3 puan)

John Dalton-Katlı Oranlar Kanunu (3 puan)

10.1.1.1. Kimyanın temel kanunlarını açıkla.

a. Kütlenin korunumu, sabit oranlar ve katlı oranlar kanunları ile ilgili hesaplamalar yapılır.

2. Al_2O_3 bileşiğinde elementlerin kütlece birleşme oranı $\frac{mAl}{mO} = \frac{9}{8}$ 'dir.

Buna göre, 85 gram Al_2O_3 bileşiği elde etmek için kaç gram Al metalinin gerekli olduğunu işlem basamaklarını göstererek bulunuz. (10 puan)

Al_2O_3 Bileşiğinde $\frac{mAl}{mO} = \frac{9}{8}$ olduğuna göre,

17 gram Al_2O_3 bileşiğinde $\rightarrow$ 9 gram Al var ise

85 gram Al_2O_3 bileşiğinde $\rightarrow$ X gram Al vardır. (ilişkisi kurulduğunda 5 puan)

X = 45 gram harcanır. (5 puan)

10.1.1.1. Kimyanın temel kanunlarını açıkla.

a. Kütlenin korunumu, sabit oranlar ve katlı oranlar kanunları ile ilgili hesaplamalar yapılır.

3. C_2H_6 bileşiğinde kütlece birleşme oranı $\frac{mH}{mC} = \frac{1}{4}$ tür.

Eşit miktardaki karbon ve hidrojenden 90 gram C_2H_6 elde edildiğine göre hangi elementten kaç gram artar? (10 puan)

$$\frac{mH}{mC} = \frac{1}{4}$$

4 g   1 g   5 g

72 g   18 g   90 g   (3 puan)

Başlangıçta karbon ve hidrojen eşit miktarda olduğuna göre her ikisinden de 72'şer gram alınmalı. (3 puan)

Bu durumda,

72 - 18 = 54 g hidrojen artar. (4 puan)

10.1.1.1. Kimyanın temel kanunlarını açıkla.

a. Kütlenin korunumu, sabit oranlar ve katlı oranlar kanunları ile ilgili hesaplamalar yapılır.

4. Azot ve oksijen elementlerinden oluşan bu iki farklı bileşikte azot ve oksijenin kütle değişimleri tabloda verilmiştir.

	N Kütlesi (g)	O Kütlesi (g)	Bileşiğin Formülü
I. Bileşik	56	160	X
II. Bileşik	7	24	Y

Azot ve oksijen atomlarının kütleleri arasındaki oran 7/8 olduğuna göre,

a) I ve II. bileşiklerin formüllerini işlem basamaklarını göstererek bulunuz. (7 puan)

Azot ve oksijen atomlarının kütleleri arasındaki oran 7/8 olduğuna göre,

I. bileşik N_(56/7) O_(160/8)

N₈ O₂₀

N₂O₅ bulunur. (4 puan)

II. bileşik N_(7/7) O_(24/8)

NO₃ bulunur. (3 puan)

b) Bileşiklerdeki azot atomları arasındaki katlı oranı işlem basamaklarını göstererek bulunuz. (7 puan)

Formül

I. bileşik N₂O₅

II. bileşik NO₃

Azotlar arasındaki katlı oranı bulmak için oksijen miktarlarını eşitlenmeli (4 puan)

I. bileşik N₆O₁₅

II. bileşik N₅O₁₅

Azot atomları arasındaki katlı oran 6/5 olarak bulunur. (3 puan)

10.1.1.1. Kimyanın temel kanunlarını açıkla.
a. Kütlenin korunumu, sabit oranlar ve katlı oranlar kanunları ile ilgili hesaplamalar yapılır.

5. X_2Y bileşiğinin kütlece %40'ı X'tir.

Buna göre, X'in atom ağırlığının Y'nin atom ağırlığına oranını işlem basamaklarını göstererek bulunuz. (7 puan)

XY_2 bileşiğinin kütlece %40 X ise, kütlece %60 Y'dir. (2 puan)

$2X = 40$ ise $X = 20$ dir. $Y = 60$ tir. (1 puan)

$mX/mY = 20/60 = 1/3$ olarak bulunur. (4 puan)

10.1.2.1. Mol kavramını açıkla.
b) Bağıl atom kütlesi tanımlanır.

6. Bir atom kütlesinin karbon kütlesine kıyaslanması ile bulunan sayıya bağıl atom kütlesi (ağırlığı) denir.

Oksijenin bağıl atom kütlesi 16 olduğuna göre 2 mol oksijen atomu kaç gramdır. İşlem basamaklarını göstererek bulunuz. (7 puan)

Bağıl atom kütlesinden oksijenin mol atom kütlesinin 16 gram olduğu anlaşılır. (2 puan)

$M_A: 16 \text{ g/mol}$

2 mol mol oksijen atomu için $m = ?$

1 mol O atomu 16 g ise

2 mol O atomu $m \text{ g}$ (ilişkilendirilmesi 3 puan)

$m = 32 \text{ g}$ (2 puan)

10.1.2.1. Mol kavramını açıkla.
c) İzotop kavramı ve bazı elementlerin mol kütlelerinin tam sayı çıkarmasının nedeni örneklerle açıklanır.

7. Ne atomunun ^{20}Ne doğadaki %90, ^{22}Ne doğadaki %10 olmak üzere 2 izotopu olduğu kabul edildiğinde, Ne atomunun ortalama atom kütlesini işlem basamaklarını göstererek bulunuz. (10 puan)

Ortalama atom kütlesi = (1. izotop kütlesi X 1. izotopun yüzdesi + 2. izotop kütlesi X 2. izotopun yüzdesi) / 100 (4 puan)

Ortalama atom kütlesi = $(20 \times 90 + 22 \times 10) / 100$

= 20,2 (6 puan)

10.1.2.1. Mol kavramını açıkla
ç) Mol hesaplamaları yapılır.

8. H_2SO_4 , C_2H_6 , $\text{Ca}(\text{OH})_2$ bileşiklerinin mol kütlelerini hesaplayınız. (9 puan)

(H = 1 g/mol, C = 12 g/mol, O = 16 g/mol, S = 32 g/mol, Ca = 40 g/mol)

H_2SO_4 için $(2 \times \text{H}) + (1 \times \text{S}) + (4 \times \text{O}) =$

$(2 \times 1 \text{ g/mol}) + (1 \times 32 \text{ g/mol}) + (4 \times 16) = 98 \text{ g/mol}$ (3 puan)

C_2H_6 için $(2 \times \text{C}) + (6 \times \text{H}) =$

$(2 \times 12 \text{ g/mol}) + (6 \times 1 \text{ g/mol}) = 30 \text{ g/mol}$ (3 puan)

$\text{Ca}(\text{OH})_2$ için $(1 \times \text{Ca}) + (2 \times \text{H}) + (2 \times \text{O}) =$

$(1 \times 40 \text{ g/mol}) + (2 \times 1 \text{ g/mol}) + (2 \times 16 \text{ g/mol}) = 74 \text{ g/mol}$ (3 puan)

10.1.2.1. Mol kavramını açıkla
ç) Mol hesaplamaları yapılır.

9. Aşağıda verilen soruların işlem basamaklarını göstererek soruları çözünüz.

a) $6,02 \times 10^{23}$ tane molekül içeren NO_2 gazı kaç gramdır? (6 puan)

(N = 14 g/mol, O = 16 g/mol)

a) NO_2 bileşiğinin mol kütlesi $(14 \text{ g/mol} + 2 \times 16 \text{ g/mol}) = 46 \text{ g/mol}$ 'dür. 1 mol madde $6,02 \times 10^{23}$ tane molekül içerir. (2 puan)

Buna göre

$6,02 \times 10^{23}$ tane molekül $\text{NO}_2 \rightarrow 46 \text{ g}$ ise

$6,02 \times 10^{22}$ tane molekül $\text{NO}_2 \rightarrow ? \text{ g}$ (2 puan)

$? = 4,6 \text{ g}$ bulunur. (2 puan)

b) 11,2 gram C_2H_4 bileşiğinde kaç tane molekül bulunur? (6 puan) (C = 12 g/mol, H = 1 g/mol)

b) 1 mol C_2H_4 bileşiğinde $6,02 \times 10^{23}$ tane molekül bulunur.

1 mol C_2H_4 gazı bileşiğinin mol kütlesi $(2 \times 12 \text{ g/mol} + 4 \times 1 \text{ g/mol}) = 28 \text{ g/mol}$ 'dür. (2 puan)

$n = m/M_A$ ya da 1 mol C_2H_4 gazı $\rightarrow 28 \text{ g/mol}$ olduğuna göre

$? = \text{mol} \rightarrow 11,2 \text{ g}$ olur.

$? = 0,4 \text{ mol}$ bulunur. (2 puan)

1 mol $\text{C}_2\text{H}_4 \rightarrow 6,02 \times 10^{23}$ tane molekül ise

0,4 mol $\text{C}_2\text{H}_4 \rightarrow ?$ tane molekül

$? = 2,408 \times 10^{23}$ tane C_2H_4 molekülü bulunur. (2 puan)

Alternatif çözümler puanla değerlendirilir.

10.1.2.1. Mol kavramını açıklar

ç) Mol hesaplamaları yapılır.

10. Aşağıda verilen soruların işlem basamaklarını göstererek soruları çözünüz.

a) 0,2 mol XCO_3 gazı 16,8 gram olduğuna göre X elementinin mol kütlesi kaç gramdır? (6 puan)

(C : 12 g/mol O : 16 g/mol)

X'in mol kütlesini bulmak için ilk olarak XCO_3 bileşiğinin mol kütlesini hesaplamalıyız

Bileşiğin mol kütlesinden oksijen ve karbon atomlarının toplam kütlesini çıkararak X'in mol kütlesini bulabiliriz.

0,2 mol $\text{XCO}_3 \rightarrow 16,8 \text{ g}$ olduğuna göre

1 mol $\text{XCO}_3 \rightarrow ? \text{ g}$

? = 84 g/mol bulunur. (3 puan)

$\text{X} + 12 + 3.16 = 84$

$\text{X} = 24 \text{ g/mol}$ hesaplanır.(3 puan)

b) 0,3 mol CH_4 gazı normal koşullarda kaç litre hacim kaplar? (6 puan)

b) 1 mol gaz normal koşullarda 22,4 litre hacim kaplar.

1 mol CH_4 gaz 22,4 litre hacim kaplar.

0,3 mol CH_4 gaz ? (3 puan)

? = 6,72 litre hacim kaplar. (3 puan)